

**MINISTARSTVO OBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE**

**KONCEPT IZOBRAZBE
ZA POTREBE
ORUŽANIH SNAGA
REPUBLIKE HRVATSKE**

Zagreb, 2007.

Ustanovni

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

Klasa: 023-03|07-03|1
Ur.broj: 512-0107-122

Zagreb, 01. ožujka 2007.

Na temelju članka 10. stavka 3. Zakona o obrani ("Narodne novine" broj, 33/02 i 58/02.) a u svezi sa stavkom 1. točkom 19. istog članka, donosim

O D L U K U
o usvajanju Koncepta izobrazbe za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske

I.

Usvaja se Koncept izobrazbe za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske, koji je sastavni dio ove Odluke.

II.

Za definiranje projektnih zadaća koje proistječu iz ovog Koncepta, koordinaciju i nadzor provedbe činim odgovornim pomoćnikom ministra za upravljanje ljudskim resursima.

III.

Za realizaciju projektnih zadaća i provedbu ovog Koncepta činim odgovornim načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, koji će imenovati Prosudbenu skupinu čija je zadaća procijeniti opravdanost realizacije pojedinih projekata i odrediti voditelje projekata kojih su nositelj Oružane snage.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Sadržaj

Sažetak	3
Definicija korištenih pojmove	4
Uvod	5
Poglavlje 1. Cilj i kriteriji izrade koncepta	6
Cilj izrade koncepta.....	6
Kriteriji	7
Poglavlje 2. Projektne zadaće.....	9
Projekt br. 1 - Klasificiranje vojne izobrazbe po razinama.....	9
Časnici	9
Dočasnici.....	13
Projekt br. 2 - Razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe	15
Strukovni časnici	15
Strukovni dočasnici	18
Vojni specijalisti.....	18
Pilot projekt izobrazbe časnika logističkih službi.....	20
Razvoj modela funkcionalne izobrazbe	20
Projekt br. 3 - Intenziviranje učenja engleskog jezika.....	21
Projekt br.4 - Uvođenje novih načina usvajanja i održavanja znanja	22
Projekt br.5 - Hrvatski vojni obrazovni standard (HVOS).....	23
Poglavlje 3. Zaključak	25

Sažetak

Ovim se Konceptom izobrazbe za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske (OS RH), koji je izradila Radna skupina po Odluci Pomoćnika ministra obrane za upravljanje ljudskim resursima, podupire realizacija glavnih razvojnih ciljeva OS RH u dugoročnom planskom razdoblju od 2006. do 2015. godine i to ciljeva usmjerenih na uređenje doktrinarno – normativnih okvira (točka 4. – „*Uspostaviti ciljani sustav obuke i izobrazbe*“, DPR str. 35). Ova je aktivnost svrstana u projekte prve razine što znači da izravno utječe na ostvarenje ključnih operativnih sposobnosti OS RH za ispunjenje misija i zadaća OS RH (zaštita suvereniteta RH, obrana RH i saveznika, sudjelovanje u mjerama izgradnje sigurnosti i povjerenja te pomoći civilnim institucijama u zemlji).

Ovim Konceptom pobliže se razrađuje pravac daljeg razvoja vojno – civilne izobrazbe te se predlaže da isti bude prihvaćen kao strateški dokument. On jamči uspostavljanje ciljanog sustava izobrazbe koji je u funkciji učinkovite realizacije prije spomenutih misija i zadaća OS RH koje je odredila Vlada RH.

Koncept izobrazbe za potrebe OS RH ima za cilj dati jasan prikaz pristupa transformaciji sustava izobrazbe za potrebe OS RH prema smjernicama navedenim u planskim dokumentima najviše razine i podijeljen je u pet projektnih zadaća (Klasificiranje vojne izobrazbe po razinama, Razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe, Intenziviranje učenja engleskog jezika, Uvođenje novih načina usvajanja i održavanja znanja i Izrada „*Hrvatskog vojnog obrazovnog standarda*“). Kroz spomenute projektne zadaća obrađuje se:

- Ciljano stanje izobrazbe i profesionalnog razvoja za časnike odnosno ciljano stanje izobrazbe za dočasnike prema razinama izobrazbe odnosno vojno-nastavnim sadržajima (modulima),
- Ciljano stanje izobrazbe i profesionalnog razvoja za vojno-strukovne časnike, odnosno ciljano usavršavanje vojnih specijalista te razvoj modela funkcionalne izobrazbe,
- Ubrzano učenje stranih jezika prvenstveno za osobe kojima je znanje jezika neophodno u obavljanju dužnosti na način da se upućuju na školovanje i/ili se na odgovarajući način podupire njihovo učenje jezika i osvježavanje znanja
- Uvođenje novih načina usvajanja i održavanja znanja koji se temelje na mogućnostima suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i sustava električkog učenja (tzv. e – learning)
- Uvođenje odgovarajućih vojnih obrazovnih standarda kojima će biti obuhvaćeni obrazovni sadržaji, kriteriji usvajanja znanja, vještina i sposobnosti polaznika, evaluacije polaznika kao i nastavnog osoblja, i sl.

U zaključku ovog dokumenta predlažu se daljnji koraci u pogledu raščlambe, usuglašavanja i izrade konačnog prijedloga Koncepta izobrazbe, a sastavnica ovog Nacrta prijedloga koncepta je i Tablica (prilog 1) „Popis projektnih zadaća“ u kojoj su određeni voditelji projektnih zadaća, suradnici u provedbi te rokovi izvršenja istih.

Definicija korištenih pojmove

Vojno – civilno školovanje je specifični oblik izobrazbe građana RH za potrebe OS RH putem kojeg se osposobljavaju civilne osobe za vojnu karijeru, a djelatne osobe za nastavak usavršavanja u cilju napredovanja (uspješnog uzdizanja u stručnosti) i daljnog profesionalnog razvoja. Vojno – civilno školovanje sastoji se od pripadajućih programa i temelji se na konceptu cijelo-životnog učenja (permanentnog usavršavanja za dužnost). Koncept ovakve izobrazbe odobrava Ministar obrane sukladno svojim ovlastima.

- **Program „KADET“** je integrirani oblik civilno-vojnog školovanja kojim se školju kandidati za časnike za potrebe borbenih rodova i rodova borbene potpore, te predstavlja primarni oblik školovanja za karijерне časnike (*karijera - profesionalni životni put*).
- **Vojna izobrazba karijernih časnika i dočasnika** je integrirani oblik vojno - civilnog školovanja kojim se školju časnici i dočasnici za zapovjedne i stožerne dužnosti.
- **Vojno-strukovna izobrazba** je integrirani oblik vojno - civilnog školovanja kojim se školju časnici i dočasnici za potrebe funkcionalnih područja, službi i struka OS RH.
 - **Vojno-specijalistička izobrazba** je posebni dio vojno-strukovne izobrazbe na kojoj se školju vojni specijalisti.
- **Funkcionalna izobrazba** je oblik vojno-civilnog školovanja kojim se stječu potrebna znanja i vještine u svrhu kvalitetnog obnašanja dužnosti i nadopune osobne vojno - stručne specijalnosti.

Program je odgovarajuća zaokružena cjelina usmjereni izobrazbe pripadnika OS RH za određenu dužnost i djelatnost unutar roda i grane, kao i za potrebe združene (intergranske) djelatnosti te strateškog upravljanja i vođenja sustavom obrane. Programi se dijele na odgovarajuće razine, a sastoje se od kompatibilnih modula (funkcionalno poveznih znanja, vještina i sposobnosti) na temelju kojih se definiraju nastavni planovi i sadržaji školovanja. Programi su slijedno povezani i u funkciji su profesionalnog razvoja.

Modul (blok) je temeljna programska i organizacijska cjelina za planiranje nastave i izradu nastavnih sadržaja na osnovi koje se usklađuju resursi izobrazbe i provode kolegiji. Moduli (blokovi) se sastoje od tečaja i nastavnih predmeta.

Tečaj je oblik temeljne izobrazbe časnika i dočasnika OS RH za stjecanje osnovnih znanja i vještina iz odgovarajućeg područja povezanih s obnašanjem dužnosti. Mogu se održavati pojedinačno i slijedno, semestarski, polugodišnje i godišnje kao sastavnica funkcionalne izobrazbe ili pojedinog programa/modula neke od razina izobrazbe.

Nastavni predmeti su zaokružene cjeline odobrenog nastavnog sadržaja čiji je nositelj *nastavnik* koji je odgovoran za provedbu kroz definirane nastavne jedinice. Nastavne predmete odobrava Hrvatsko vojno učilište uz prethodno mišljenje civilnih obrazovnih ustanova putem kojih se akreditiraju kroz ECTS bodove.

Stažiranje je oblik izobrazbe koji se provodi na kraju prve razine školovanja časnika, a putem kojeg polaznik praktično potvrđuje stečena znanja, vještine i sposobnosti u cilju preuzimanja prve dužnosti.

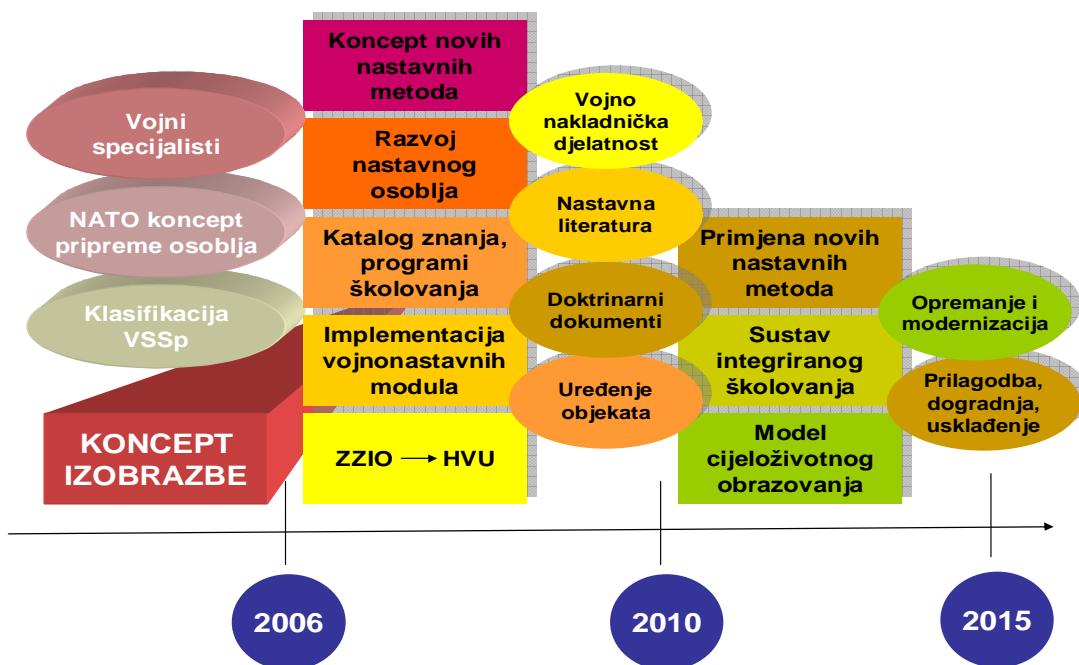
Uvod

1. Koncept izobrazbe razrađuje pravac daljeg razvoja vojno – civilne izobrazbe za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske (OS RH). Predlaže se da isti bude prihvaćen kao jedan od *strateških dokumenta* iz područja upravljanja ljudskim resursima.
2. Ovaj koncept jamči uspostavljanje ciljanog sustava izobrazbe koji je u funkciji učinkovite realizacije misija i zadaća OS RH koje je odredila Vlada RH. On predstavlja polazište za izradu projekata Dugoročnog plana razvoja OS RH iz područja izobrazbe odnosno područja koja su sa izobrazbom funkcionalno povezana kako je prikazano na slici 1.
3. Koncept definira slijedeće projektne zadaće podrobnije opisane u poglavljju 2.:
 - a. Klasificiranje vojne izobrazbe po razinama
 - b. Razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe
 - c. Intenziviranje učenja engleskog jezika
 - d. Uvođenje novih načina usvajanja i održavanja znanja
 - e. Izrada „Hrvatskog vojnog obrazovnog standarda“

Poglavlje 1. Cilj i kriteriji izrade koncepta

Cilj izrade koncepta¹

4. Cilj izrade Koncepta izobrazbe za potrebe OS RH jest jasan prikaz pristupa transformaciji sustava izobrazbe za potrebe OS RH prema smjernicama navedenim u planskim dokumentima najviše razine, a posebice u Dugoročnom planu razvoja OS RH 2006.-2015. (DPR)².

Sl.1 Projektne zadaće DPR-a iz područja izobrazbe

¹ Konceptualni okvir često se u istraživanju i planiranju koristi za prikaz pristupa provedbi nekog projekta. Konceptualni okvir obično čini skup koncepata koji se međusobno povezuju u jedinstveni sustav metoda, procedura, funkcija, odnosa i/ili objekata. Izrada konceptualnog okvira omogućuje određenu disciplinu u razmatranjima, koja olakšava identifikaciju prirode, predmeta, svrhe i/ili sadržaja elemenata okvira, a također i sustava koji će oni činiti.

² DPR daje polazišne smjernice za izradu Koncepta izobrazbe za potrebe OS RH u poglavlju II.2. Vojna izobrazba, gdje se kod razmatranja smjera razvoja vojne izobrazbe ističe: „Imajući u vidu činjenicu da se sustav visokog obrazovanja u RH nalazi u procesu transformacije, OS RH će razvijati dostižni i održivi model vojne izobrazbe koji prati promjene u ukupnom sustavu visokog obrazovanja. Vojna izobrazba će se provoditi u Hrvatskom vojnem učilištu (HVU). Vojni obrazovni sustav nastavit će povezivanje sa sveučilišnom zajednicom i srodnim civilnim institucijama, vodeći pri tome računa o posebnostima i tradiciji OS RH i iskustvima iz Domovinskog rata (određena iskustva ugrađena su kroz doktrine i nastavne planove i programe). Razvijat će partnerske odnose s obrazovnim institucijama drugih zemalja NATO-a i EU-a. Time će se zadovoljiti potreba za stjecanjem zahtijevanih znanja, vještina i sposobnosti koje će pridonijeti učinkovitom razvoju obrambenog sustava i ispunjavanju njegovih temeljnih misija i zadaća. U realizaciji tih ciljeva objedinjavat će se kapaciteti za vojnu izobrazbu čime će se pridonijeti poboljšanju kvalitete izobrazbe i boljem povezivanju s nacionalnim obrazovnim sustavom. Odabir i upućivanje na izobrazbu bit će dio jedinstvenog sustava upravljanja karijerom i profesionalnim razvojem osoblja. Tijekom dugoročnog planskog razdoblja provedet će se reforme i preustroj, a njihov temeljni cilj je izgraditi takvu sposobnost vojnog obrazovnog sustava koji će moći ospособiti vojno i civilno osoblje za misije i zadaće OS RH.“ (DPR OS RH 2006.-2015., str. 41)

Kriteriji

5. Kako bi se razvio „dostižni i održivi model vojne izobrazbe koji prati promjene u ukupnom sustavu visokog obrazovanja“, kako određuje DPR, izrada Koncepta izobrazbe za potrebe OS RH trebala bi biti vođena slijedećim osnovnim kriterijima:

a. slijednost izobrazbe,

Doktrina školovanja za potrebe OS RH u razdoblju 2005. do 2010. definira „slijedno rastuću izobrazbu“ kao onu izobrazbu „koja osposobljava pojedinca za obavljanje zadaće višeg stupnja odgovornosti te osigurava stjecanje optimalne razine znanja za konkretnu višu dužnost ...“. „Školovanje za potrebe OS RH je slijedno i odvija se u razmacima uvjetovanim razvojem karijere u životnom ciklusu dočasnika, časnika i državnih službenika. Odvija se slijedno u svrhu neprekidnosti narastanja znanja potrebnih za obavljanje složenijih, odgovornijih i viših dužnosti.“ (Doktrina školovanja za potrebe OS RH u razdoblju 2005. do 2010., str. 7 i 9).

b. mogućnost akreditacije,

Akreditacija je postupak u kojem visokoobrazovna ustanova dobiva pravo od nadležnog tijela (autoriteta) da podijeli, i/ili prizna, svjedodžbe i kvalifikacije. Nadležni autoritet koji daje to pravo obično je država ili neka vladina agencija. U RH Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (N.N. 123/03) priznaje dva oblika visokog obrazovanja: studij i program stručnog usavršavanja. Prema članku 76., stavku 1. „Sveučilište, veleučilište ili visoka škola mogu s domaćom ili stranom pravnom ili fizičkom osobom ustrojiti određeni studij. Dopusnica za takav studij izdaje se na način i u postupku propisanom u članku 51. ovoga Zakona.“ Članak 51. određuje, među ostalim, da dopusnicu izdaje ministar znanosti po prethodno pribavljenom pozitivnom mišljenju Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Izdavanje dopusnice predstavlja, dakle, čin akreditacije studija. Bitno je također da svaka razina studija (preddiplomska, diplomska i poslijediplomska) mora biti u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (ECTS) po kojem se jednom godinom studija u pravilu stječe 60 ECTS bodova. Prema članku 76., stavku 2. istog Zakona: „Visoka učilišta mogu osnivati različite programe stručnog usavršavanja, imajući u vidu koncept cijelo-životnog obrazovanja i usavršavanja. Takav se program ne smatra studijem u smislu ovoga Zakona. Po završetku programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje posebnu potvrdu.“

c. jamstvo kvalitete

Jamstvo kvalitete izobrazbe postiže se vrednovanjem obrazovnih programa i ustanova, koje uključuje unutarnju procjenu, vanjsku reviziju, participaciju polaznika te javno objavljene rezultate vrednovanja. Nadzor sustava osiguranja kvalitete u visokoobrazovnim institucijama u RH provodi Odjel za kontrolu kvalitete Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Odjel za kontrolu kvalitete određuje standarde za unutarnje i vanjsko osiguranje kvalitete.

d. mobilnost diplome

Osiguravanje mobilnosti diplome označava zahtjev da ECTS bodovi stečeni u različitim obrazovnim ustanovama, čak i u različitim zemljama, budu prenosivi. Prenosivost ECTS bodova omogućuje se standardizacijom obrazovnih sadržaja, obrazovnih postignuća polaznika, metoda poučavanja, te praćenja i vrednovanja postignuća polaznika. Bitni preduvjeti za mobilnost uključuju i izgradnju kompatibilnog sustava diploma, te razradu procedura priznavanja visokoškolskih kvalifikacija, a sve u skladu sa zahtjevima Bolonjskog procesa.

6. Prilikom izrade ovog koncepta uzeto je u obzir postojeće stanje, ciljevi koji se reformom sustava izobrazbe žele postići, specifičnosti Republike Hrvatske i njezinih Oružanih snaga, i iskustva zemalja partnera. Na odgovarajući način ugrađena su sva pozitivna iskustva stećena u realizaciji programa „Kadet“³ kao prvog integriranog modela civilno – vojne izobrazbe za potrebe OS RH na kojima se temelji i ovaj Koncept.
7. Koncept izobrazbe pruža mogućnost izgradnje slijedne i akreditirane izobrazbe s jamstvom kvalitete i mobilnošću diploma. Takav pristup omogućiti će odgovarajuću prilagodbu promjenama koje se događaju na nacionalnoj razini u sustavu visokog obrazovanja kao i sposobnost kreativnog implementiranja kvalitetnih programa vojne izobrazbe država saveza kojima Republika Hrvatska teži.

³ Dosadašnja iskustva ukazala su na potrebu reduciranja broja visokoškolskih ustanova te profilaciju nositelja društvenih i tehničkih programa. Krajnji cilj je osnivanje polivalentnih studija za potrebe OS RH. Hrvatsko vojno učilište (HVU) je potrebno organizirati, temeljen Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, kao politehničko učilište na kojemu bi se razvijali vojno-civilni studijski programi.

Poglavlje 2. Projektne zadaće

Projekt br. 1 - Klasificiranje vojne izobrazbe po razinama

8. Blokovi nastavnih sadržaja ili moduli određene razine definiraju se klasificiranjem vojne izobrazbe⁴. Blokove nastavnih sadržaja određene razine čine definirani vojno - nastavni sadržaji na Hrvatskom vojnem učilištu (HVU) i odabrani programi vojne izobrazbe u inozemstvu, koji mogu zamijeniti istovjetne programske sadržaje HVU-a.
9. Podjela sadržaja u blokove omogućava dostizanje vojnih znanja određene razine kombiniranjem domaće i međunarodne vojne izobrazbe, mogućnost usvajanja određene razine vojnih znanja bez razrješenja s dužnosti, održavanje svježine za učenje i rad naizmjeničnim uključivanjem u različite procese te dobivanje ECTS bodova za programe koji su od obrazovne zajednice ocijenjeni korisnim i izvan institucija MO i OS RH.

Časnici⁵

10. Ciljano stanje izobrazbe za časnike:

Razina 1: Program temeljne časničke izobrazbe

Uvjet: Odgovarajuća civilna izobrazba i završena temeljna i specijalistička vojna obuka

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Specijalistički dio
- Tečaj za prvu časničku/zapovjednu dužnost
- Stažiranje

Cilj programa je osposobiti polaznike za prvu časničku/zapovjednu dužnost. Moduli programa provodit će se na odgovarajućim katedrama HVU-a i/ili u granama OS RH. Ovaj program provodi se u jedinstvenom i neprekinutom trajanju 10 mjeseci ili više, ovisno o specifičnostima grana.

⁴ Klasifikacija izobrazbi po razinama podrazumijeva stvaranje koncepta izobrazbe prema kojem bi se slijedno rastuća i funkcionalna izobrazba kategorizirale i bodovali svi programi izobrazbe u RH i inozemstvu po razinama. Zamišljeni koncept predviđa kumulaciju bodova prema određenim programima za određenu vrstu i razinu dužnosti, odnosno razinu čina. Izobrazba ne smije sama sebi biti cilj, ona mora biti dio profesionalnog razvoja. Svako upućivanje na izobrazbu podrazumijeva planirane naredne korake u profesionalnom razvoju pojedinca (dužnost nakon završene izobrazbe, praksa, vježbe, definirana funkcionalna izobrazba, samo-razvoj, definirana naredna sljedna izobrazba, planirana najviša točka razvoja pojedinca, promicanje sukladno uspješnosti). Izrada klasifikacije izobrazbe po razinama podrazumijeva potpuno razrađen sustav VSSP-a i usklađivanje postojećih akata s novim sustavom.

⁵ Prema DPR-u časnik može postati osoba mlađa od 28 godina koja ima završenu fakultetsku izobrazbu (preddiplomski studij - najmanje prvostupnik), i koja ima temeljna vojnička znanja/vještine. Popuna časničkog osoblja provoditi će se školovanjem kroz integrirani sustav civilno-vojnog školovanja (program „Kadet“) i školovanjem na stranim vojnim akademijama za potrebe borbenih rodova i dijela rodova borbene potpore, te prijemom u službu po ugovoru nakon završetka fakulteta, a po zadovoljenju propisanih kriterija za popunu rodova i službi borbene potpore te posebno specijalističko osoblje. Kandidati za časnike koji se primaju u OS RH prijemom u službu po ugovoru nakon završetka fakulteta (sa tržišta rada), a prethodno nisu odslužili vojni rok, prije upućivanja na Program temeljne časničke izobrazbe moraju završiti temeljnu i specijalističku vojničku obuku kada će im se odrediti vojnički VSSP.

Razina 2: Program napredne časničke izobrazbe

Uvjet: Uspješno završena prva razina izobrazbe.

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Specijalistički dio (rod/služba)
- Taktika i doktrina grane
- Tečaj za zapovjednika satnije/broda/bitnice/zrakoplovног voda
- Tečaj za nižeg stožernog časnika.

Cilj programa je osposobiti polaznike za obnašanje zapovijedanih i stožernih dužnosti unutar grana. Moduli programa provodit će se na odgovarajućim katedrama HVU-a, granama OS RH i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u inozemstvu. Za uspješan završetak 2. razine potrebno je apsolvirati prva tri modula koji su obavezni i jedan od preostala dva tečaja.

Razina 3:

3.1. Program intergranske zapovjedno-stožerne izobrazbe

Uvjet: Uspješno završena druga razina izobrazbe (obavezni dio + jedan tečaj)

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Upravljanje resursima i vođenje organizacije
- Strategija i strateški dokumenti
- Operativno umijeće
- Taktika združenog djelovanja
- Međunarodne operacije
- Tečaj za zapovjednika bojne/eskadrile/diviziona
- Tečaj za zapovjednika brigade
- Tečaj za višeg stožernog časnika
- (moduli i tečajevi) – po potrebi

Cilj programa je osposobiti polaznike za zapovijedanje i vođenje na združenoj razini. Moduli programa provodit će se na odgovarajućim katedrama HVU-a i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u inozemstvu.

3.2. Program vojno-strukovne izobrazbe

Uvjet: Uspješno završena druga razina izobrazbe (obavezni dio + jedan tečaj)

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Strukovni dio
- Tečaj za višeg stožernog časnika

Cilj programa je osposobiti polaznike za obnašanje stožernih i rukovoditeljskih dužnosti. Moduli programa provodit će se na odgovarajućim civilnim obrazovnim ustanovama, katedrama HVU-a i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u inozemstvu.

Razina 4: Program strategijske izobrazbe / Ratna škola

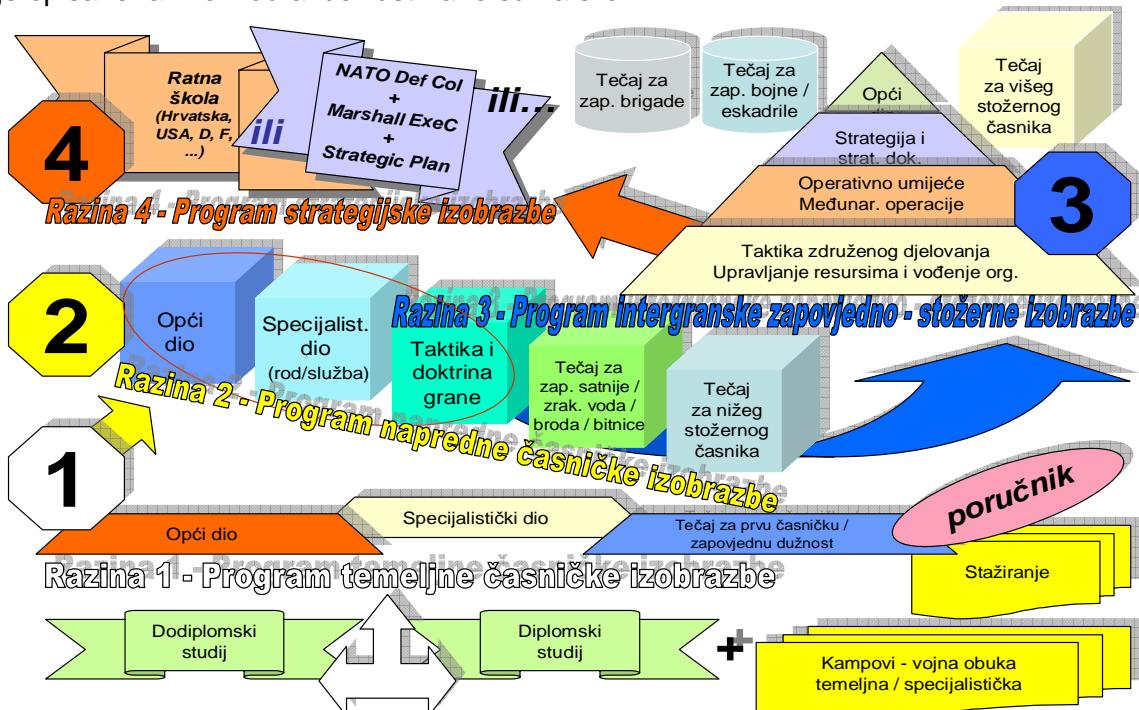
Uvjet: Uspješno završen program intergranske zapovjedno-stožerne izobrazbe (za časnike)

Sastavnice programa:

- Međunarodni odnosi
- Nacionalna sigurnost i obrana
- Strategijsko upravljanje obranom
- Umijeće ratovanja
- Vojna strategija i operacije
- Tečaj strategijskog planiranja
- (moduli i tečajevi) – po potrebi

Cilj programa je pružiti polaznicima najvišu stratešku razinu izobrazbe. Program Ratne škole provodi se u jedinstvenom i neprekinutom trajanju od jedne školske godine. Sastavnica ove razine je i Tečaj strategijskog planiranja na koji mogu biti upućeni i najviši dužnosnici bez prethodno završene ratne škole. Program će se dopuniti sadržajima studija nacionalne sigurnosti u suradnji s civilnim obrazovnim institucijama. Moduli programa provodit će se na katedrama HVU-a, odgovarajućim civilnim obrazovnim ustanovama i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u inozemstvu.

Prije opisane razine izobrazbe ilustrirane su na slici 2.

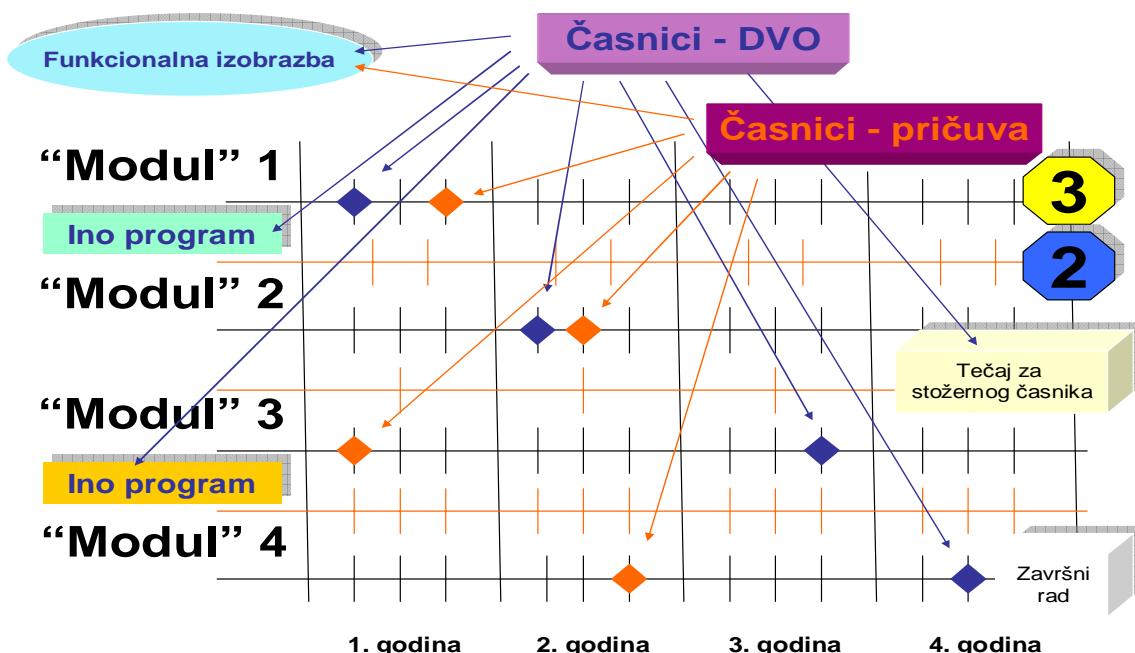

Sl. 2- Ilustracija razina vojne izobrazbe časnika

11. Časnici čiji će profesionalni razvoj biti usmjeren prema razvoju vojne karijere u obavljanju zapovjednih i određenih stožernih dužnosti osposobljavat će se prema modelu 1–2–3–4 (slijedno, po razinama) prije prikazanom na slici 2. Svi moduli koji čine 1. razinu, a uspješno su završeni tijekom diplomskog studija u zemlji i inozemstvu, biti će adekvatno vrednovani i priznati.

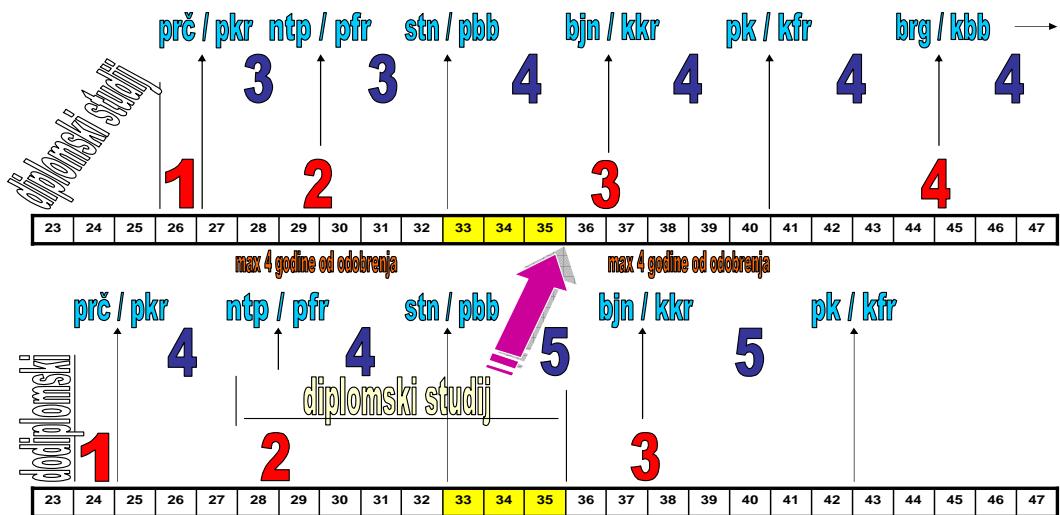
12. Vrednovanje inozemne izobrazbe u postojećem sustavu vojne izobrazbe u RH preduvjet je izradi projekta klasifikacije vojne izobrazbe po razinama. Svim međunarodnim izobrazbama koje su pohađali pripadnici OS RH i djelatnici MORH i na koje će biti upućeni odredit će se odgovarajuća istovjetnost u domaćoj vojnoj izobrazbi. Za funkcionalne izobrazbe kojima se ne može odrediti odgovarajuća istovjetnost, procijenit će se njezin značaj i svršishodnost.

13. Na slici 3. prikazana je shema modularnog pristupa izobrazbe časnika. Modularni pristup znači da će se na drugoj i trećoj razini vojne izobrazbe uspostaviti blokovi srodnih sadržaja koji nisu načelno dužeg trajanja od tri mjeseca. Za kompletiranje izobrazbe određene razine, pojedinac kojem je odobrena izobrazba biti će obvezan odslušati i položiti sve predviđene module te razine u periodu ne duljem od četiri godine od upućivanja na izobrazbu. Izobrazba određene razine prestaje izradom i obranom završnog rada.
14. Moduli će se na određenoj katedri, ovisno o njihovoj složenosti i trajanju, u jednoj godini provoditi od dva do četiri puta. Polaznik će pojedini modul definirane razine pohađati u terminu koji će se odrediti u suradnji s ustrojbenom cjelinom i pojedinom katedrom HVU-a, a prema planu godišnjeg školovanja.
15. Pored obaveznih modula časnici će biti upućivani i na neophodnu funkcionalnu izobrazbu i u određenoj fazi svoga profesionalnog razvoja na tečaj za stožernog časnika.

Sl. 3- Načelna shema modularnog pristupa izobrazbi časnika

16. Na slici 4. prikazan je načelni utjecaj izobrazbe na profesionalni razvoj karijernih časnika. Pod karijernim časnicima⁶ podrazumijevaju se oni časnici čiji je profesionalni razvoj povezan sa zapovjednim dužnostima, a razvijaju se po modelu izobrazbe 1-2-3-4 opisanom u prethodim točkama ovog koncepta.

Sl. 4-Načelni prikaz izobrazbe u potpori profesionalnog razvoja karijernih časnika

17. Profesionalni razvoj karijernih časnika podijeljen je na dvije razine u odnosu na oblik završenog studija (diplomski odnosno prediplomski studij) i povezan je sa brojem godina provedenih u određenom časničkom činu. Dopushta se mogućnost prelaska u višu razinu nakon završenog diplomskog studija, a najkasnije do 36 godine života. U suprotnome karijera časnika koji ima samo prediplomski studij završava s činom pukovnika.

18. Pričuvni časnici iz ugovorne pričuve školovat će se po programima 1. i 2. razine izobrazbe djelatnih časnika.

Dočasnici

19. Ciljano stanje izobrazbe za dočasnike:

Razina 1: Program temeljne dočasničke izobrazbe

Uvjet: Uspješno završen Tečaj za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja.

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Specijalistički dio
- Tečaj za instruktora

⁶ Karijerni časnici najvećim dijelom se osposobljavaju kroz program «Kadet» za potrebe borbenih rodova i rodova borbene potpore, te manji broj za potrebe obnašanja najviših zapovjednih dužnosti za pojedine struke i službe.

Cilj programa je osposobiti polaznike za prvu dočasničku dužnost. Prva dva bloka ove razine izobrazbe obvezna su za sve polaznike, a na funkcionalni tečaj za instruktora može biti upućen dočasnik nakon uspješnog obnašanja odgovarajuće dočasničke dužnosti. Program ove izobrazbe provodit će se u Dočasničkoj školi, Središtima za obuku i doktrinu, rodovskim postrojbama i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u zemlji i inozemstvu.

Razina 2: Program napredne dočasničke izobrazbe

Uvjet: Uspješno završena prva razina izobrazbe.

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Specijalistički dio
- Tečaj za prvog dočasnika voda/satnije
- Tečaj za stožernog dočasnika
- Tečaj za višeg instruktora.

Cilj programa je osposobiti dočasnike za više dočasničke dužnosti unutar grana. Program ove izobrazbe provodit će se u Dočasničkoj školi, Središtima za obuku i doktrinu, rodovskim postrojbama i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u zemlji i inozemstvu. Za uspješan završetak ove razine izobrazbe potrebno je završiti prva dva obvezna bloka izobrazbe i najmanje jedan od tečajeva.

Razina 3:

3.1. Program visoke dočasničke izobrazbe

Uvjet: Uspješno završena druga razina izobrazbe (obavezni dio + jedan od tečajeva)

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Upravljanje i vođenje organizacije
- Taktika i stožerni rad

Cilj programa je osposobiti karijerne dočasnike za obnašanje najviših dočasničkih dužnosti u OS RH. Ovaj program provodi se u Dočasničkoj školi u jedinstvenom i neprekinutom trajanju do jedne školske godine i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u inozemstvu.

Prije opisane razine izobrazbe ilustrirane su na slici 5.

Sl. 5- Ilustracija razina vojne izobrazbe dočasnika

20. Pričuvni dočasnici⁷ iz ugovorne pričuve školovat će se po modelu kao i djelatni prema programima koji će biti istovjetni 1. i 2. razini izobrazbe djelatnih dočasnika.

Projekt br. 2 - Razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe

Strukovni časnici

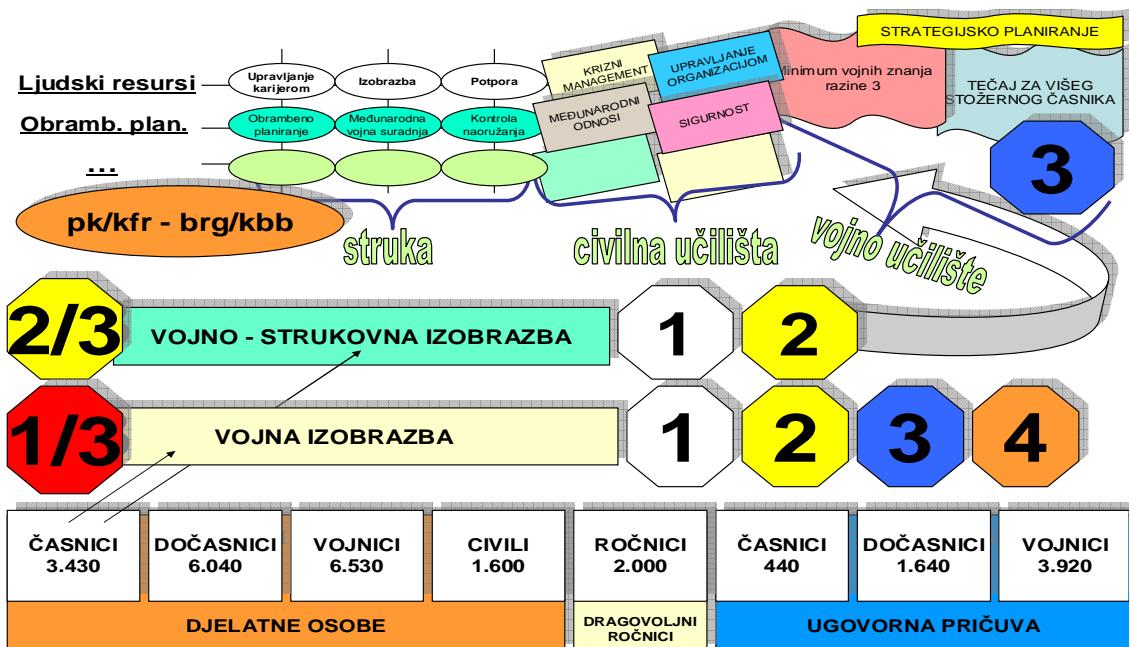
21. Vojno-strukovna izobrazba osposobljavat će časnike za kvalitetno izvršavanje zahtjevnih zadaća i obnašanje složenih dužnosti iz funkcionalnog područja u koje su raspoređeni. Ti će se časnici profesionalno razvijati i usavršavati tako da njihova znanja i sposobnosti budu u funkciji određene grupacije radnih mesta prema modelu prikazanom na slici 6. Oko dvije trećine časnika neće se razvijati kao zapovjednici ili karijerni časnici, već će se primarno razvijati u funkcionalnom ili strukovnom području.

22. Izobrazba prema grupama radnih mesta odredit će se prema funkcionalnoj podjeli poslova⁸ u OS RH i MORH-u, a na nju će se upućivati časnici koji su s uspjehom završili prvu i drugu razinu vojne izobrazbe⁹. Strukovni časnici koji neće biti upućeni na vojno-strukovnu izobrazbu osposobljavat će se i održavati stečena znanja upućivanjem na različite oblike funkcionalne izobrazbe.

⁷ Za pričuvne dočasnike osposobljavat će se prioritetno oni vojnici koji su bili određeno vrijeme u profesionalnom sastavu OS RH, koji su pokazali sposobnosti, a ne žele nastaviti služenje u profesionalnom sastavu kao DVO nakon odslužena dva profesionalna ugovora (biti će regulirano propisima o ugovornoj pričuvi).

⁸ Funkcionalna područja jesu: upravljanja ljudskim resursima, obaveštajni, operativni, logistički i poslovi obrambenog planiranja, kao i drugi srodni poslovi ...

⁹ Radi se o časnicima koji su prepoznati kao stručna potpora kvalitetnom zapovijedanju kao i o časnicima kod kojih su prepoznate njihove voditeljske sposobnosti i/ili neosporne mogućnosti i kvaliteta koja omogućava rad u granskim i intergranskim stožerima odnosno u prije spomenutim funkcionalnim područjima.

Sl. 6- Vojno strukovna izobrazba časnika

23. Prve dvije razine ovog modela izobrazbe istovjetne su izobrazbi opisanoj u točci 10. ovog koncepta, a treća razina provodi se na slijedeći način:

3.3 Program vojno-strukovne izobrazbe

Uvjet: Uspješno završena druga razina izobrazbe (obavezni dio + jedan tečaj)

Sastavnice programa:

- Opći dio
- Strukovni dio
- Tečaj za višeg stožernog časnika

Cilj programa je osposobiti polaznike za obnašanje stožernih i voditeljskih dužnosti. Moduli programa provodit će se na odgovarajućim civilnim obrazovnim ustanovama, katedrama HVU-a uz pomoć stručnjaka određenog funkcionalnog područja OS RH i/ili putem odgovarajućih za tu svrhu verificiranih oblika izobrazbe u inozemstvu.

24. Opći dio programa ove izobrazbe podrazumijeva minimum vojnih znanja koje časnici trebaju usvojiti, a koja se odnose na dijelove sadržaja iz pojedinih modula treće razine programa intergranske zapovjedno-stožerne izobrazbe.

25. Dio strukovnih časnika čija se izobrazba zbog specifičnosti njihovog poziva neće provoditi kroz izobrazbu prema funkcionalnim područjima upućivat će se na programe organizirane u suradnji s civilnim visokoobrazovnim ustanovama, a prema zahtjevima određene službe potpore odnosno struke.

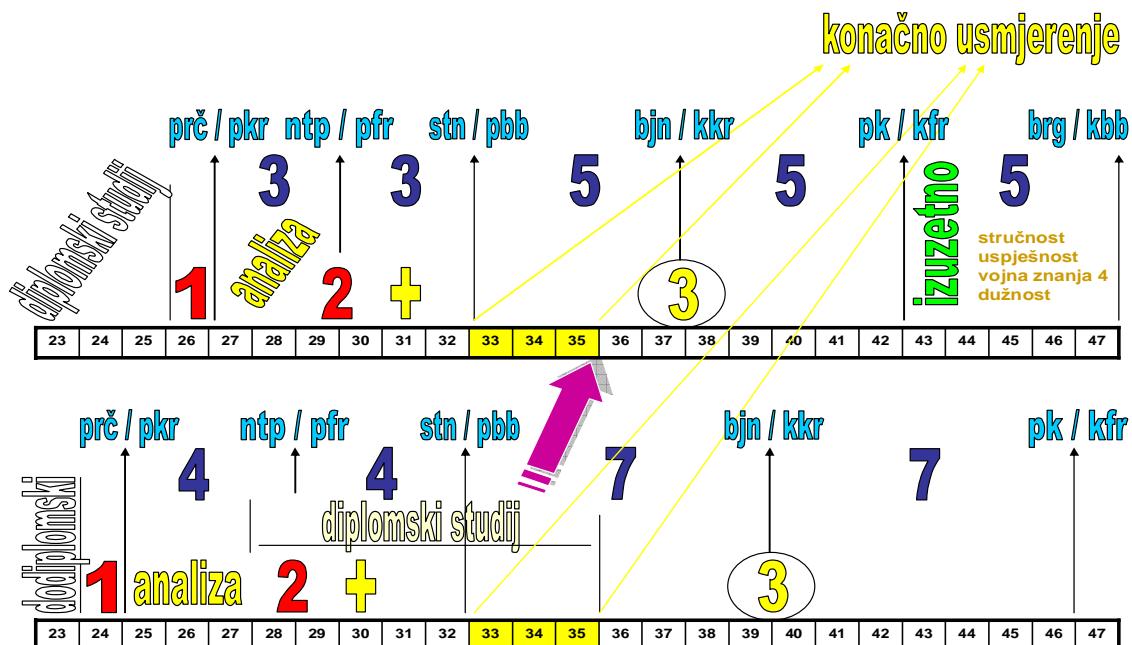
26. Programi¹⁰ koje zajednički razvijaju OS RH i civilne ustanove unutar strukovnog modula provodit će se na HVU-u i/ili civilnim obrazovnim ustanovama. U odnosu na pojedina zvanja, dio specijalističkih oblika usavršavanja i specijalizacije provodit će se u civilnim visokoobrazovnim ustanovama prema programima tih ustanova (zdravstvena, pravna, informatička i sl. služba/struka).

27. Na slici 7. prikazan je načelni utjecaj izobrazbe u potpori profesionalnog razvoja strukovnih časnika. Pod strukovnim časnicima podrazumijevaju se oni časnici čiji je profesionalni razvoj povezan s određenim voditeljskim i stožernim dužnostima, a razvijaju se po modelu izobrazbe 1-2-3.

28. Profesionalni razvoj strukovnih časnika podijeljen je na dvije razine u odnosu na oblik završenog studija (diplomski odnosno preddiplomski studij) i povezan je sa brojem godina provedenih u određenom časničkom činu. Dopusťa se mogućnost prelaska u višu razinu nakon završenog diplomskog studija, a najkasnije do 36 godine života.

29. Profesionalni razvoj časnika koji imaju završeni diplomski studij ograničen je činom pukovnika izuzetno činom brigadira, a časnicima s preddiplomskim studijem sa činom pukovnika.

30. Treća razina izobrazbe predstavlja konačno usmjerenje profesionalnog razvoja strukovnih časnika za određeno funkcionalno područje.

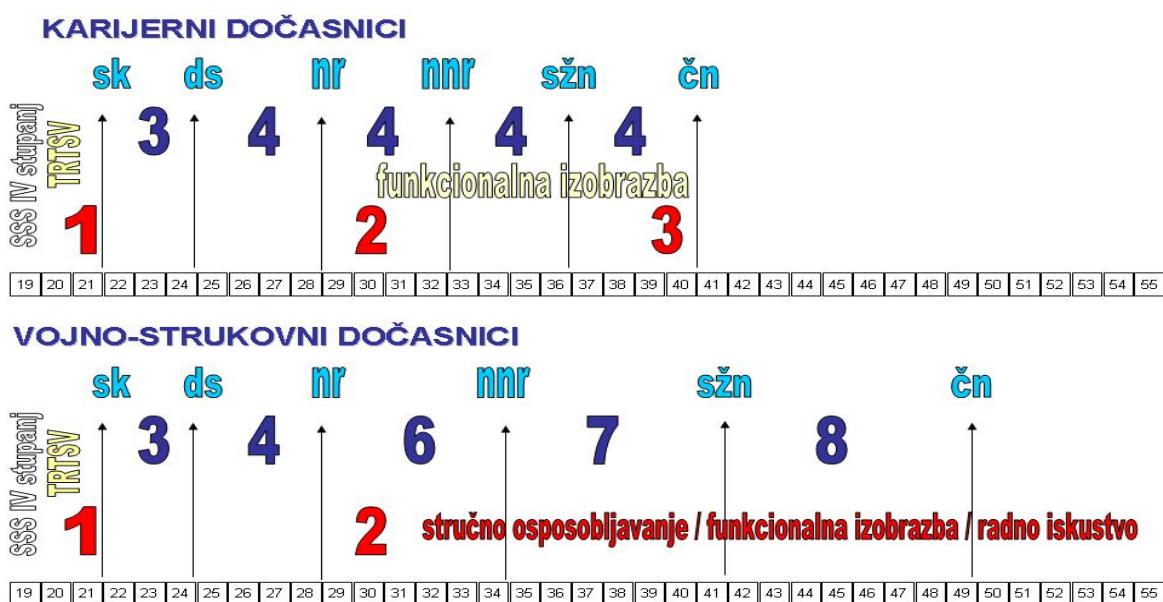
Sl. 7- Načelni prikaz utjecaja izobrazbe u potpori profesionalnog razvoja strukovnih časnika

¹⁰ Ove programe odobrava Ministarstvo obrane

Strukovni dočasnici

31. Model napredovanja dočasnika isti je za sve dočasnike do čina *narednika* i sastoji se od prve dvije razine izobrazbe (TDI i NDI). Nakon završene druge razine izobrazbe dočasnici se profesionalno razvijaju u dva smjera: karijerni dočasnici (dočasnici na voditeljskim i zapovjednim dužnostima, prvi dočasnici, stožerni dočasnici) i vojno-strukovni dočasnici (operatori, mehaničari, tehničari, električari, obavještajni dočasnici, radio-izvidnici, strojari, logistički dočasnici, administrativni dočasnici, vozači i sl.) Daljnji tijek karijere razlikuje se u dužini vremena provedenog u činu (duže vrijeme provedeno u činu za vojno strukovne dočasnike). (Slika br. 8)

32. Vojno strukovni dočasnici će se primarno razvijati u funkcionalnom ili strukovnom području, te kao voditelji (tehnički timovi, strukovni timovi, radne specijalističke grupe i sl.). *Vojno-strukovna izobrazba*, stručno osposobljavanje i funkcionalni tečajevi provodili bi se u usko specijaliziranim civilnim i vojnim ustanovama (postrojbe, tehnički i remontni zavodi, specijalizirane tvornice, brodogradilišta i sl.) u RH i inozemstvu. (Slika br. 8)

Sl. 8-Načelni prikaz utjecaja izobrazbe u potpori profesionalnog razvoja dočasnika

Vojni specijalisti¹¹

33. „Ustrojbena mjesa vojnih specijalista u OS RH popunjavat će se osobama u statusu časnika, dočasnika, državnih službenika i namještenika te civilima s tržišta rada koji posjeduju posebna znanja, vještine i iskustvo od važnosti za funkcioniranje OS RH. Njih će činiti specijalisti tipa: tehničko osoblje, stručnjaci kritičnih specijalnosti, glazbenici, administrativni stručnjaci, organizacijski

¹¹ Vojni specijalisti su nova kategorija djelatnih vojnih osoba koja će biti definirana zakonom kojim treba definirati njihove odore, redove/razrede, oznake redova, platne razrede i njihov cijeloviti profesionalni razvoj.

specijalisti, liječnici i slično. Neće imati zapovjedne, ali mogu imati voditeljske ovlasti.“ (DPR OS RH 2006.-2015., str. 38).

34. Postavljeni cilj ostvarivat će se na način da će se od osoba koje će se primarno razvijati u strukovnom području zahtijevati: stjecanje potrebnih vojnih znanja određene razine vojne izobrazbe i specijalističko usavršavanje¹².

35. Specijalističko usavršavanje vojnih specijalista provodit će se kroz:

- stručni preddiplomski i specijalistički diplomski studij za zvanje vojnog specijalista struke,
- program specijalističkog usavršavanja vojnih specijalista.

36. Uspostavom najprije programa specijalističkog usavršavanja, a zatim i specijalističkog studija, osigurala bi se specijalistička komponenta obrazovanja, kao i primjereno vrednovanje vojne izobrazbe (ECTS bodovi, diplome, zvanja), te povezalo nositelje vojnog dijela (Hrvatsko vojno učilište) s nositeljima civilne komponente izobrazbe (veleučilištima i sveučilištima)¹³. Na slici 9. prikazana je odgovarajuća ilustracija.

Sl. 9- Izobrazba vojnih specijalista

¹² „U potpori profesionalnom razvoju novi sustavi rotacija i vojno-stručnih specijalnosti (VSSp) povezat će razvoj pojedinca s ustrojbenim mjestom/dužnošću. Time će se povezati odgovarajuća priprema (izobrazba/obuka) pred raspoređivanje na novu dužnost s ustrojbenim mjestom/dužnošću, a radi što učinkovitijeg iskoristavanja novostečenih znanja. Usposredbom programa izobrazbe ujednačiti će se vrednovanje domaće i inozemne vojne izobrazbe. Konceptom vojnih specijalista omogućiti će se profesionalni razvoj osobama koje će se primarno razvijati u strukovnom području. Kapaciteti vojne izobrazbe će se racionalizirati. Ključnom osoblju ugovorne priče bit će dostupna vojna izobrazba u odgovarajućim uvjetima.“ (DPR OS RH 2006.-2015., str. 41).

¹³ S obzirom na to da vojni sustav izobrazbe trenutno još nije u mogućnosti ishoditi dopusnicu za svoj nastavni proces, specijalističko usavršavanje u ovom je trenutku nužno osloniti na civilni sustav izobrazbe, tj. na hrvatska sveučilišta i veleučilišta. Čim se vojni sustav izobrazbe razvije u mjeri dovoljnoj za ostvarivanje dopusnice, nastavni proces za potrebe specijalističkog usavršavanja vojnih specijalista svojom bi se glavninom provodio u HVU-u uz korištenje osoblja i resursa iz sustava MORH-a i OS RH, dok bi se samo nužne potrebe za vanjskim osobljem i resursima zadovoljavale angažiranjem vanjskih obrazovnih ustanova.

Pilot projekt izobrazbe časnika logističkih službi

37. Testiranje izvodljivosti provest će se metodom pilot-projekta. S obzirom na to da „osoblje logistike u sadašnjoj strukturi čini jednu trećinu ukupnog sastava“ (DPR OS RH 2006.-2015., str. 59), za testiranje izvodljivosti metodom pilot-projekta izabранo je funkcionalno područje logistike. Ako se prikazani model pokaže uspješnim, prema istom bi se modelu prišlo razvoju stručnog preddiplomskog i specijalističkog diplomskog studija za neka funkcionalna područja u kojima će se razvijati i vojni specijalisti.
38. Pilot-projekt izrade Programa usavršavanja časnika logističkih službi obuhvaća sljedeće faze: a) izrada Studije izvodljivosti (Studija je izrađena i pokazala je da je Program usavršavanja časnika logističkih službi izvodljiv), b) prikupljanje specifičnih zahtjeva logističkih službi na sadržaj programa, c) izrada Programa realizacije usavršavanja časnika logističkih službi, koji treba, uvažavajući specifične zahtjeve logističkih službi, definirati ciljeve i programske sadržaje, vremensku dinamiku, te troškove pripreme i provedbe programa usavršavanja, d) izrada Kataloga Programa usavršavanja časnika logističkih službi, koji treba sadržavati: popis svih kolegija programa, opis sadržaja svakog kolegija u formi standardnog podlistka, uključujući satnicu i ECTS bodove pridijeljene svakom kolegiju sukladno standardima Bolonjskog procesa, podatke o nastavnom osoblju za svaki kolegij, uključujući životopis, popis radova, i ostale podatke o kvalificiranosti za provedbu nastave, te sve ostale informacije o programu usavršavanja, e) provedba pilot-programa usavršavanja s tridesetak časnika logističkih službi kao polaznika, f) vrednovanje kvalitete pilot-programa temeljeno na anonimnom anketnom upitniku o zapažanjima polaznika u vezi s kvalitetom organizacije i sadržaja pilot-programa usavršavanja i g) akreditacija Programa usavršavanja časnika logističkih službi pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa.

Razvoj modela funkcionalne izobrazbe

39. Uz slijedno-rastuće oblike vojno-civilne izobrazbe provodit će se i različiti oblici funkcionalne izobrazbe. Funkcionalna izobrazba je ona izobrazba koja svakom djelatniku MO i OS RH osigurava stjecanje znanja i vještina potrebnih za daljnje stručno usavršavanje, kako vojno tako i civilno, u svrhu kvalitetnog obnašanja dužnosti i izvršavanja zadaća u funkcionalnim područjima, kao i nadopune osobne vojno-stručne specijalnosti (VSSp-a).
40. Najveći dio funkcionalnih oblika izobrazbe podupirat će slijedno-rastuću izobrazbu i biti će svrstan u određenu programsku razinu izobrazbe časnika i dočasnika. Ovi oblici izobrazbe provodit će se u vojnim i civilnim institucijama u zemlji i inozemstvu.

Projekt br. 3 - Intenziviranje učenja engleskog jezika

41. Kvalitetno učenje engleskog i drugih stranih jezika znatno većeg broja pripadnika OS RH i MORH nedvojben je prioritet proistekao iz preuzetih obveza RH definiranih partnerskim ciljevima. Unaprijediti i implementirati koncept pripreme osoblja za rad u NATO tijelima do kraja 2006. prioritet je DPR-a prve razine iz razvojnog područja ljudskih resursa u razdoblju 2006 - 2010. godine.
42. S obzirom na postojeća znanja i nedostatne kapacitete Škole stranih jezika (ŠSJ), potrebno je pronaći adekvatna rješenja za ubrzano usavršavanje stranih jezika prvenstveno za osobe kojima je znanje jezika neophodno - pripadnici snaga visoke spremnosti i mirovni promatrači koji će sudjelovati u operacijama i misijama izvan zemlje, pripadnici koji će sudjelovati u radu multinacionalnih stožera, potencijalni vojno-diplomatski predstavnici, ključno osoblje koje će u svakodnevnom radu komunicirati s pripadnicima oružanih snaga drugih država, pripadnici koji će biti upućivani na obuku, vojnu ili strukovnu izobrazbu u inozemstvo, i na koncu predavači i serviseri određenih edukativnih sadržaja koji će se nuditi inozemnim partnerima. Stoga je nužno definirati ovo osoblje po prioritetima.
43. Neosporno je da OS RH iz konzumenta inozemnih izobrazbi prerastaju u davatelja usluga na ovom području. S obzirom na interes međunarodnih partnera, nužno je definirati i sadržaje izobrazbi koje će se održavati na engleskom i drugim stranim jezicima po prioritetu.
44. Definirano osoblje i dalje će biti upućivano na Školu stranih jezika "Katarina Zrinska", na tečajeve stranih jezika u inozemstvu i na škole stranih jezika i druge kvalitetne jezične ustanove u građanstvu.
45. Intenziviranje učenja i osvježavanje znanja engleskog i drugih stranih jezika bit će omogućeno sljedećim zahvatima:
- Učenje engleskog jezika podrazumijevat će se dijelom svakodnevnog radnog procesa. Škola stranih jezika bit će dovedena konzumentu, a ne samo korisnik upućivan u školu kao do sada. U cilju ostvarenja ove zamisli, zapovjedništva svih ustrojbenih cjelina, prvenstveno onih u kojima radi većina budućih sudionika multinacionalnih operacija, bit će opremljena adekvatnom opremom (*Self Access Centre ili laboratoriji*) i edukacijskim materijalima. Opremanje će biti realizirano kupovinom ili korištenjem dijela sredstava IMET programa. Bit će angažirani vanjski suradnici (ugovorima o korištenju usluga s najpovoljnijim školama stranih jezika čiji će profesori davati usluge u prostorima OS RH po programu Škole stranih jezika "Katarina Zrinska") i instruktori iz OS RH s odgovarajućim znanjem engleskog jezika.
 - Umjesto dosadašnje 50 %-tne potpore MORH-a časnicima i službenicima za usavršavanje jezika u obrazovnim jezičnim ustanovama u Republici Hrvatskoj sukladno odluci ministra, bit će odobrena 100 %-tna potpora MORH-a časnicima, dočasnicima i službenicima, uz jasno definirane kriterije za odobravanje potpore. Progres će biti nagrađen odobravanjem potpore i na višem stupnju.

Projekt br. 4 - Uvođenje novih načina usvajanja i održavanja znanja

46. Pojavom suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija (ICT-a) uvodi se trend učenja pomoću sadržaja postavljenih na Internetu tzv. *elektroničko učenje (e-learning)*. Ovakav način učenja orientiran je prema sadržaju gdje se polaznik pojavljuje kao korisnik sadržaja, a predavač se pojavljuje kao autor pojedinih sadržaja. Prednost ovakvog načina učenja očituje se u prilagodljivim (adaptivnim) pretraživačima koji se prilagođuju korisniku ovisno o njegovoj dobi, predznanju i sklonostima.

47. Ključna prednost ovog oblika učenja očituje se u stjecanju informatičkih znanja i vještina pri radu u stvarnom okruženju i u stvarnoj situaciji. Osnažuje se vještina korištenjem interneta i njemu prilagođenih oblika komunikacije, prilagođenih baza podataka i aplikacija čime se pojednostavljuje i samo korištenje i upravljanje elektroničkog učenja.

48. Sadržaji učenja oblikovani su u nastavne dijelove – module, a mogu biti pripremljeni od strane:

- stručnjaka uz didaktičko-pedagoško-metodičku prilagodbu, ili
- predmetnih nastavnika uz pomoć alata posebno pripremljenih za tu namjenu.

Kvalitetno oblikovani sustav *e-učenja* omogućuje prilagodbu korisniku uz praćenje dinamike i kvalitete prijeđenog sadržaja, a sam sadržaj, kako bi ostavio odgovarajući dojam i bio što jasniji, obrađen je multimedijalno. Uz pokazivanje pojedinih postupaka, oni su objašnjeni popratnim tekstom, animacijom i govorom.

49. Korisnost ovakvog oblika učenja očituje se u povećanju preciznosti provođenja zadaća (oko 30 %) i smanjenju vremena potrebnog za savladavanje pojedinog sadržaja čime pojeftinjuje proces obrazovanja (za oko 40 %). No pojavljuju se i problemi poglavito u nepoznavanju primjene informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT). Iskustvo je pokazalo kako je najprikladniji mješoviti način podučavanja tzv *blended learning* koji se sastoji od kraćih klasičnih predavanja, u konzultativno-instruktivnoj funkciji, na koje se nadovezuje elektronsko učenje kroz didaktički razvijene sadržaje.

50. Ukupni sustav elektronskog učenja obuhvaća sljedeće temeljne dijelove:

- upravljački sustav (*Learning Management System - LMS*) koji nadzire cijeli proces
- sučelje koje je korisniku prilagođeno i omogućuje mu "hod" kroz učenje i korištenje svih mogućnosti.

Korisnik se neprestano provjerava, prati se njegov individualni ili skupni napredak po pojedinoj cjelini ili cijelom sadržaju. Na temelju iskazanog znanja sustav ga "pušta" dalje ili "vraća" na ponavljanje sadržaja. Omogućeno je korištenje baze znanja, konzultacije s mentorom, forumi pa čak i ispis cijele literature.

51. Primjena ovakvog sustava pokazala je dobre rezultate kod učenja stranih jezika, podizanju razine poslovno-stručne komunikacije, stjecanju znanja o upravljanju projektima i stjecanju poslovnih kompetencija. S tim u svezi glavne prepostavke za uvođenje ovakvog sustava u OS RH jesu:

- izbor najprihvatljivijeg tehnološkog partnera i nabavka potrebne opreme,

- edukacija nositelja didaktičko-metodičkog oblikovanja nastavnih sadržaja i administratora tečaja,
- postizanje optimalnog sklada između e-učenja i kraćih klasičnih predavanja u konzultativno-instruktivnoj funkciji,
- redovito servisiranje nastavnih sadržaja,
- jamstvo kvalitete obrazovnih sadržaja koje omogućava dobivanje odgovarajućih certifikata (licenci),
- kvalitetno praćenje i usmjeravanje polaznika izobrazbe te ocjena postignutih rezultata.

52. U implementaciji ovog sustava primijenit će se iskustva polaznika koji su pohađali i s uspjehom završili ili će završiti slične nastavne sadržaje NATO-a, UN-a i država partnera. S tim u svezi bit će organizirani kraći tečajevi na hrvatskom jeziku, a kasnije će se kroz ovakav oblik izobrazbe razvijati složeniji sadržaji i dugotrajnije izobrazbe na hrvatskom i engleskom jeziku.

53. U cilju praćenja korisnosti ovakve vrste izobrazbe i uspjeha polaznika OS RH, obučit će se posebni administratori tečajeva čija će uloga biti:

- koordinacija s nositeljem koji provodi tečaj,
- tehnička pomoć polaznicima tečaja iz OS RH,
- praćenje i vrednovanje njihovih rezultata, kao i usmjeravanje predavača u izradi optimalnih sadržaja tečajeva.

54. Zahtijevat će se znatno šire korištenje takvih edukativnih programa od strane NATO-a, UN-a, iz IMET programa i od partnera koji su razvili ovakve oblike edukacije s programima koji su Oružanim snagama Republike Hrvatske korisni, u svrhu adekvatne bazične pripreme značajno većeg broja pripadnika za rad u NATO i drugim multinacionalnim stožerima i sudjelovanje u mirovnim misijama.

Projekt br.5 - Hrvatski vojni obrazovni standard (HVOS)

55. Sukladno reformskim procesima cjelokupnog nacionalnog obrazovnog sustava, razvidna je potreba restrukturiranja obrazovnog sustava za potrebe OS RH, ali i za potrebe obrane u širem poimanju. Provedena revizija i dosadašnja istraživanja vojno-obrazovnog sustava ustanovila su niz nekonzistentnosti u kojima se kao vrlo ozbiljan problem ističe nedostatak odgovarajućih obrazovnih standarda i kriterija.

56. Evidentno je:

- nepostojanje sustava višegodišnjeg planiranja obrazovanja;
- neodređenost konkretnih zahtjeva sustava obrane prema edukacijskom procesu, zbog čega se ne slijede specifična profesionalna znanja, te odgovarajuće vještine i sposobnosti;
- neujednačenost kriterija za vrednovanje i selekciju kandidata u vojno-obrazovnom procesu;

- nekompatibilnost vojno-obrazovnog procesa sa standardima sustava civilnog obrazovanja u RH (posebno u implementaciji odredbi Bolonjske deklaracije, vrednovanju sustava ECTS bodovanja, transparentnosti stečenih diploma i sl.)
- nepostojanje baze podataka postojećih znanja i vještina, te
- neadekvatni transfer stečenog znanja

57. Temeljni cilj izrade HVOS-a je definiranje i implementacija novih standarda usklađenih s potrebama MORH-a i OS RH, te vizijom budućeg sustava obrane, uz podržavanje kriterija nacionalnog obrazovnog standarda i sustava izobrazbe u Europskoj uniji.

58. Standardizacijom bi bili obuhvaćeni:

- obrazovni sadržaji (s posebnom pozornošću na kritična znanja i vještine);
- kriteriji usvojenih znanja, vještina i sposobnosti polaznika;
- metodologija nastavnog procesa;
- permanentnost praćenja i evaluacije polaznika;
- permanentnost praćenja i evaluacija nastavnog osoblja;
- principi i metodologija stručnog osposobljavanja i usavršavanja nastavnog osoblja;
- metodičko-didaktička priprema nastavnog osoblja
- sustav nagrađivanja nastavnog osoblja i sl.

59. U tom kontekstu, potrebno je izraditi odgovarajuću *studiju* u kojoj bi se analiziralo trenutno stanje, sintetizirali željeni rezultati, te definirali potrebni resursi i strategija pristupa rješavanju problema, kao i postupci koje je u tu svrhu potrebno provesti. Navedena studija bila bi polazna osnova za kreiranje dugoročnog plana vojnog obrazovanja, iz kojeg bi se definirali godišnji planovi, te zadaće odgovornih cjelina (institucija) u pojedinim obrazovnim segmentima. Isto tako, studija bi bila osnovica za razvijanje baze podataka postojećih i potrebnih znanja, vještina i sposobnosti u skladu s iskazanim potrebama MORH-a i OS RH.

Poglavlje 3. Zaključak

60. Radna skupina, tijekom izrade ovog prijedloga, konzultirala je čelnike ustrojbenih cjelina MO i OS RH zaduženih za funkcionalno područje izobrazbe.
61. Radna skupina predstavnika OS RH i MORH-a za izradu Koncepta izobrazbe za potrebe OS RH određena Odlukom Pomoćnika ministra obrane prezentirala je radnu inačicu „Nacrta prijedloga koncepta izobrazbe za potrebe OS RH“ Zapovjedništvima grana, Zapovjedništvu za logistiku i Zapovjedništvu za združenu izobrazbu i obuku poradi raščlambe, usuglašavanja i izrade konačnog prijedloga. Navedena zapovjedništva podržala su izradu ovog Koncepta i dostavila svoje primjedbe i prijedloge. Radna skupina analizirala je sve dostavljene primjedbe i prijedloge od čega su prihvaćene i ugrađene u ovaj Prijedlog sve one koje nisu u međusobnoj koliziji i koje je radna skupina ocijenila utemeljenima.
62. Kolegij načelnika GS OS RH dao je pozitivnu ocjenu na ovaj Koncept uz određene primjedbe i sugestije koje su od strane radne skupine prihvaćene i ugrađene u prijedlog konačne inačice.
63. U prilogu 1. ovog koncepta dana je tablica „Popis projektnih zadaća“ u kojoj su određeni voditelji projektnih zadaća, suradnici u provedbi te rokovi izvršenja istih.

Izradili članovi radne skupine:

bojnik Davor Čuljak – M-2
brigadir Dario Matika – IIROS
brigadir Vlado Čondić – Uprava J-7
brigadir Stipe Barišić – ZZIO
pukovnik Vlado Galić – Uprava J-7
pukovnik Neven Kranjčec – Uprava J-1
pukovnik Ivica Bitanga – Uprava J-1

Suradnici:

brigadir Tino Mindoljević – Uprava J-7
dr.sc. Robert Fabac – IIROS
mr.sc. Armano Srbljinović – IIROS
satnik Stanislav Jolić – M-2

Prilog 1.

POPIS PROJEKTNIH ZADAĆA						
Redni broj	Projektna zadaća	Voditelj	Sudionici	Rok izvršenja	Napomena	
1.	Klasificiranje vojne izobrazbe po razinama	J-7 / J-1 IIROS	M-2, IIROS, J-1, ZZIO, grane OS RH	2008.	U suradnji s civilnim institucijama	
	1.1. Razvoj modela izobrazbe časnika			lipanj 2007.		
	1.2. Razvoj modela izobrazbe dočasnika					
	1.3. Vrednovanje programa inozemne izobrazbe					
2.	Razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe	J-7 / J-1 IIROS	M-2 J-7, ZZIO, grane OS RH	2008.	U suradnji s civilnim institucijama	
	2.1. Strukovni časnici					
	2.2. Strukovni dočasnici					
	2.3. Vojni specijalisti					
3.	Intenziviranje učenja stranih jezika	M-2	ZZIO, J-1, J-7	2007.	U suradnji s civilnim institucijama	
4.	Uvođenje novih načina usvajanja i održavanja znanja	M - 2	M-3, ZZIO, J-1, J-7, IIROS	2007.	U suradnji s civilnim institucijama, NATO i UN-c	
5.	Hrvatski vojni obrazovni standard	IIROS	M-2, J-1, J-7, ZZIO	2008.	U suradnji s civilnim institucijama	